

Aluehallitus 02.10.2025 § 234

§ 234

Vastauksen antaminen valtuutettu Wickströmin ja 37 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen liittyen pelastusalan resursseihin Länsi-Uudellamaalla (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Ihamäki Veli-Pekka
Markkanen Kimmo

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustokysymykseen:

Vastaus valtuustokysymykseen

Selostus

Pelastuslaitoksen osuus hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviosta jakautuu järjestämisvastuiden mukaisesti kahteen osaan, pelastustoimeen (37,8 milj. euroa/ 66 %) ja ensihoitoon (19,8 milj. euroa/ 34 %).

Pelastustoimi

Toisen osavuosikatsauksen mukaan (OVK2, tilanne 30.6.2025) pelastuslaitoksen ennuste sen 31.12.2025 tilanteesta on noin 0,6 milj. euroa alijäämäinen. Jos kaikki pelastajavirat olisi saatu täytettyä, alijäämäennuste olisi n. 1,3 milj. euroa. Pelastuslaitoksen osuus hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätöksestä tulee olemaan alijäämäinen. Vuoden 2026 talousarvio on vasta valmistelussa, ja tuodaan aluehallitukselle ja edelleen aluevaltuustolle käsiteltäväksi myöhemmin syksyllä. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen haaste saavuttaa edes palvelutason ja hyväksytyn palvelutasopäätöksen (AV 24.10.2023 § 61) mukainen vähimmäismitoitus pelastajahenkilöstön suhteen johtuu ensisijaisesti koulutettujen pelastajien puutteesta työmarkkinoilla, mutta myös tiukasta talouskehyksestä, sillä vahvuuspuutteiden paikkaamista ylitöinä on rajoitettu.

Pelastustoimen vähimmäismitoituksen määrittely johdetaan pelastuslain (379/2011) mukaisesti alueen uhista ja riskeistä. Mitoittavana työkaluna on sisäministeriön antama Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (sisäministeriön julkaisuja 21/2012 ja sen päivitys 2025:2). Toimintavalmius muodostuu siitä, että alueen riskiruutuihin saadaan ohjeen mukaisessa ajassa riittävä määrä henkilöstöä ja kalustoa. Aluehallintoviraston tehtävänä on valvoa pelastustoimen palvelutason riittävyttä. Valvonnassaan se nojaa säädösten lisäksi em. suunnitteluohjeisiin. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut sekä toimintavalmiusaikojen puutteista että yksikkövahvuuksista korjausmääräykset Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle (AH 15.5.2023 § 59, AH 3.3.2025 § 56 ja AH 25.8.2025 § 7).

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos on tehnyt eläkepoistuman ja Otaniemen paloaseman edellyttämiä pelastajarekrytointeja. Rekrytoinneissa onnistuminen on kuvattu alla olevassa taulukossa (taulukko 1). Jos rekrytoinnit olisivat onnistuneet tavoitellusti, Otaniemen paloasema olisi avattu hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviossa kuvatuksi tammikuussa 2025. Nyt pelastajapulana vuoksi se on pidetty kiinni. Pelastajapula on johtanut vähimmäismitoitusten alittamiseen, mikä on tuonut säästöjä ja korjausmääräyksiä.

Koulutetun pelastushenkilöstön riittävyys on ollut kansallinen ongelma. Käytännössä työmarkkina on tyhjä pelastushenkilöstöstä. Pelastajakoulutus on valtion vastuulla. Orpon hallitusohjelman mukaisesti pelastajakoulutus on nyt kaksinkertaistettu. Joulukuussa 2025 valmistuu ensimmäisen kerran tuplamäärä pelastajia. Useilla hyvinvointialueilla taloustilanne johtanee siihen, että vuosilomansijaisina toimineiden koulutettujen pelastajien virkasuhde katkeaa syyskuussa. Markkinoille vapautunee koulutettuja pelastajia jo syyskuussa, ja huomattavasti lisää joulukuussa yli 150 pelastajan valmistuessa Kuopion ja Helsingin oppilaitoksista.

Pelastustoimen järjestämisvastuu, ja siten myös kustannusvastuu, on hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla. Pelastustoimen rahoitus perustuu hyvinvointialueiden rahoituslain mukaisesti valtion hyvinvointialueille maksamaan yleiskatteelliseen rahoitukseen. Hyvinvointialueen pelastustoimen laskennalliset kustannukset muodostuvat alueen asukasmäärästä (65 %), asukastiheydestä (5 %) ja riskitekijöistä (30 %). Hyvinvointialueen saama yleiskatteellinen rahoitus jaetaan sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen kesken aluevaltuuston päättämässä talousarviossa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen pelastustoimen muu rahoitus, noin 4 % (vuonna 2025), muodostuu valvontamaksuista (450 000 euroa),

hätäkeskukseen liitettyjen automaattisten paloilmoitinjärjestelmien erhemaksuista (270 000 euroa), sekä muista tuloista kuten Ympäristövahinkorahaston ja Palosuojelurahaston tuista sekä kaluston myynneistä (773 000 euroa).

Tietoa pelastajarekrytoinneista (taulukko 1)

Pelastajarekryn ajankohta: Elokuu 2024

Avoimia paikkoja: 16

Virkaan valittuja: 7

Näistä jo sijaisena: 4

Kokonaisvahvuuden lisäys: 3

Pelastajarekryn ajankohta: Tammikuu 2025

Avoimia paikkoja: 14

Virkaan valittuja: 3

Näistä jo sijaisena: 2

Kokonaisvahvuuden lisäys: 1

Pelastajarekryn ajankohta: Kesäkuu 2025

Avoimia paikkoja: 10

Virkaan valittuja: 7

Näistä jo sijaisena: 5

Kokonaisvahvuuden lisäys: 2

Ensihoito

Ensihoidon järjestämisvastuu Suomessa on hyvinvointialueilla. Uudenmaan erillisratkaisussa järjestämisvastuu on säädetty HUS-yhtymälle. Lain mukaan järjestämisvastuusta ei voi toisin päättää tai sopia. HUS-yhtymä tuottaa ensihoitopalveluja itse, yhteistoiminnassa hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kanssa tai hankkii kilpailuttamalla muualta. Euroina, henkilötyövuosina tai tehtävämäärinä mitattuna pelastuslaitokset tuottavat suurimman osuuden Uudenmaan ensihoitopalveluista.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensihoidon tulokehys vuodelle 2025 koostuu HUS-yhtymän ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen välisen ensihoidon yhteistoimintasopimuksen mukaisista yhteistoimintakorvauksista (81 % /16 milj. euroa), KELA-korvauksista (16 % / 3,1 milj. euroa), potilaiden omavastuuosuuksista (3 % / 630 000 euroa) sekä marginaalinen osuus tulee vakuutusmaksuista n. (5 000 euroa). KELA-korvaukset poistunevat 1.1.2027, ja siirtyvät suoraan hyvinvointialueiden valtiolta saamaan yleiskatteelliseen rahoitukseen. Ensihoidon palvelutaso riippuu suoraan ensihoidon tulokehyksestä. Hyvinvointialueen talousarvio ei suoraan ohjaa

resursseja ensihoitoon, vaan ensihoidon kehyksestä päätetään HUS-yhtymän talousarviossa, osana HUS akuutin talousarviota.

Terveystieteiden tutkimuskeskus (1326/2010) mukaisesti HUS-yhtymän tulee laatia ensihoidon palvelutasopäätös. Palvelutasopäätöksen keskeisenä tavoitteena on määrittää väestön tavoittamiseen liittyvät tavoitteet ja varmistaa ensihoitopalveluiden riittävä saatavuus alueella. HUS-yhtymä sekä alueen palveluntuottajat seuraavat palvelutason toteutumista säännöllisesti osana päivittäistä toimintaansa. Tavoittamisaikojen toteuma raportoidaan riski- ja tehtäväluokittain sekä toiminta-alueittain toteutuneina aikoina.

Varsinaisten palvelutasomittareiden lisäksi HUS-yhtymä seuraa ensihoidon toimintaa myös yksityiskohtaisemmin. Seurattavia mittareita ovat muun muassa tehtäviin liittyvät aikaviiveet, yksiköiden tehtävisidonnaisuudet, tehtävä- ja yksikköhälytysmäärät sekä muut toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Palvelutasoa arvioidaan kvartaaleittain, ja analyysit valmistuvat noin kuukauden kuluttua kunkin kvartaalin päättymisestä. Tehtävämäärissä sekä esimerkiksi sääolosuhteissa esiintyy merkittävää satunnais- ja vuodenaikavaihtelua, minkä vuoksi lyhyen aikavälin perusteella ei voida tehdä luotettavia johtopäätöksiä toteumasta tai tarvittavista toimenpiteistä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella ensihoidon tehtävämäärät ovat vähentyneet alkuvuonna ensimmäisellä kvartaalilla 4,9 % edellisvuoden vastaavaan tarkastelujaksoon verrattuna. Ensihoitoyksiköiden käyttöasteet ovat pysyneet maltillisella tasolla. Tammikuussa 2025 päätetyt sopeutustoimet, kuten Inkoon yövalmiuden ja Ventelän (Lohja) päivävalmiuden poistaminen, eivät ole vaikuttaneet merkittävästi tavoittamisviiveisiin tai tehtävisidonnaisuuksiin tarkastelujaksolla. Nykyisen tiedon perusteella ensihoidon palvelutaso on alkuvuoden osalta toteutunut riittävällä tasolla.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustokysymykseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustokysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Wickström ja 37 muuta valtuutettua ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 10.6.2025 § 69 kysymyksen liittyen pelastusalan resursseihin Länsi-Uudellamaalla.

Valtuustokysymyksessä kysytään, edellyttääkö puutteet pelastusalan resursseissa muutoksia talousarvioon, jotta lain vähimmäismitoitus täyttyy. Samalla kysytään, miten ensihoidon palvelutaso täyttyy koko alueella huomioiden palvelutarve.

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat tehdä aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta. Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Wickströmin aluehallitukselle osoitettu kysymys liittyen pelastusalan resursseihin Länsi-Uudellamaalla

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria